

Indalsminnen från 20-talet

I föregående nummer av Lidens Tidning publicerades en artikel om den legendariske Indalsprästen Viktor Vallberg. Nu fortsätter vi vår serie om "Vallbergs tid" med ett äldre brev till Svea Vallberg (g. Janulf) från framlidne system Dagmar Vallberg (g. Jonsson) om händelser och människor i prästgården i Indal på 1920-talet.

Dagmar Vallberg.

Foto: okänd.

Minns du den höga trappan som ledde upp till köksingången i vårt barndomshem, den gamla prästgården i Indal? Den som blev riven på 40-talet. - Kommer du ihåg lindblommornas doft i julikvällen, asparnas sus utanför köksfönstren, Kvarnåns brus i vårflodstider, morgon och aftonklämtningen i den närbelägna kyrkan? Minns du när solen gick ner bakom Hallstaberget och målade köksväggarna kopparröda! Minns du sedan julferierna, då elden aldrig fick slockna i den väldiga järnspisen, då vedlärarna var fyllda till brädden och Saras goda julmat spred sin doft i köksregionen! - Ja, du kommer ihåg detta och mycket mer, du minns de många som gick köksvägen. Låt oss droja vid några av dem.

Den gamla imponerande prästgården i Indal (nu riven) år 1920. Arrendatorn Grels Johan Wiklund till vänster och sonen Edward Wiklund till höger. På farstubron Dagmar och Viktor Vallberg. Foto: Carl G. Eckman, Indal.

Där kom agenten Dahlberg även kallad "Agent-Erke". Han hälsade vår mor Ida med ett: "Jaså, frun lever!" Hans affärer gick alltid med sju sorger och åtta bedrävelser. Enligt Dahlberg måste man spika upp samvetet på en vägg, om man ville vara en framgångsrik affärsman. "Men det knallar och går" sa rospiggen, då han satt på grund. Dahlberg föraktade den moderna tidens kommunikationer med bilar och bussar. Han knallade och gick. Någon räknade ut, att han vid 78 års ålder gått flera varv runt jordklotet. När Dahlberg lämnade prästgårdsköket hade han alltid fått ett vänligt ord på vägen. Vår mor ömmade för de i världens ögon ringa och de ensamma. "Han är som en fågel på kvist", brukade hon säga.

Någon gång varje sommar uppenbarade sig en äldre ungmö med stora knyten i händerna. Det var Anna från Hässjö, som i sirliga ordalag hälsade pastorskan "å hennes vägnar" från präst-

Ida och Viktor Vallberg utanför Indals prästgård i början av 1930-talet. Foto: Dagmar Vallberg.

frun i hemsocknen. Det sades att Anna blivit underlig av olycklig kärlek till en präst. När hon en afton tänkte fortsätta sin vandring, erbjöd mor henne att få stanna över natten. Men det gick inte. Då skulle hon haft morgonrock och tofflor.

Ida och Viktor Vallbergs sju barn: från vänster, Dagmar f. 1906 (avliden), Gunnar f. 1907 (avliden), Elsa f. 1908 (avliden), Eskil f. 1910, Svea f. 1912, Astrid f. 1913 (avliden) och Arne f. 1915 (avliden).
Foto: Viktor Vallberg, 1924.

Om Anna var en sommarfågel, så var luffarkungen en vintergäst. Han kom i värsta vinterkylan med trasor om sina skor. Han var föga meddelsam och var mycket rädd om de gamla säckarna, som han bar med sig. Med dem brukade han bädda, när han ibland fick övernatta på köksgolvet. Till slut upphörde hans vandringar. Det sades, att han frusit ihjäl.

Före de stora högtiderna kom ofta ett äldre par med sina två hundar. De hade gått en skogsväg från Glupen i Ljustorp och ville träffa Indalsprästen och försäkra sig om hälsa och medicin för sig själva och sina djur. De brukade avyttra ägg till prästfrun. När hon en gång tvivlade på deras färskhet försäkrades det "Dom e bara sen påsk", då var det i början av juni.

En sommar gick det särskilt livligt till i köket. En studiekamrat till far hade dykt upp hos oss. Han trivdes och stannade en längre tid, kokade sitt morgonkaffe på köksspis och delade med sig av sitt vetande till oss i köket. Där blev det väldiga diskussioner och föredrag. Särskilt minns jag vad den livserfarne sade mig om trofasthet.

"Trofasthet ska du inte söka hos andra. Den ska du förverkliga i ditt eget liv". När farbror Lantén lämnade oss sista gången, stod det ett särskilt tack i gästboken. "Till fjällrosen"! Det var vår mor.

En vinterdag kom en aldrig kaketlungsmakare till prästgården. Han hade haft en dröm under natten, en dröm om en vacker vit blomma kanske en skogsstjärna eller snödroppe. "Då brukar jag träffa en snäll människa" sa den gamle mannen. Det sade han, sedan vår mor tagit fram och skänkt honom en omgång rena underkläder. Vad mötte han sedan? Han kom aldrig åter.

När jag ser en bild av den indiske filosofen och skalden Tagore, kommer jag ihåg vår okände vandrare. Han hade en yttre likhet med denne. En skald och filosof gömdes måhända under de slitna och lappade kläderna. I varje fall var han vår nästa och en evighetsvarelse. Jag hör vår moders vänliga ord: Kom in och värm er!

Svea Janulf.

Foto: Arne Johansson 1918-1942 och verkade även som homeopat. Vallbergs omfattande författarskap omfattar åtminstone 60 boktitlar. För den som är intresserad att läsa mer om Indalsprästen Viktor Vallberg rekommenderas en längre artikel i den nu utkomna MEDELPADS-BOKEN 2004. Det är samma författare i boken som till artikeln i förra numret av Lidens Tidning, nämligen professor Olof G. Lidin, bördig från Dackebränna och Lagmansören, sedan länge boende i Köpenhamn. Se sidan 4 för inköpsställen.

Arne Johansson